

CİHAT ÇETİNKAYA
info@ustadim.com

Referandumun ana maddeleri Türkiye'deki yargı sistemi-ne yönelik düzenlemelerdir. Nitekim referandumun ar-kasından yargıda çok önemli iki gelişme yaşandı. Bunlardan birinci-si, Anayasa Mahkemesi'ne üye seçimi-ne ilişkin olmak üzere gerek TBMM'de gerekse Cumhurbaşkanlığı'nda seçilen üyelerin yeni yapılanma çerçevesinde mahkemede göreve başlamalarıdır. İkinci önemli gelişme ise, Hâkimler Savcılar Yüksek Kurulu'nun yeniden oluşumuna ilişkin yapılan seçim ve bu seçimin sonuçlarıdır. Seçim büyük tar-

katılmayan ciddi büyüklükteki kitle hayır deme gereğini bile görmemiş bir kitle olabilir.

Referandum sonrasında yaşanan ve referandum hadisesi ile çok yakın ilişkisi olmadığı bilinen bir durum da; eğitim gören genç kızlarımızın ve çalışan kadınlarımızın türban ve başörtüsü konusunun tekrar gündeme getirilmiş olmasıdır. Bu nokta sadece YÖK'ü ilgilendirmekten öteye kamusal alan tartışmalarını da bir kez daha alevlendirmiştir. Bu meselenin başörtüsü ya da türban kullanan genç kızlarımızın eğitimde fırsat eşitliğinden yararlanıp yararlanamayacağı noktasına taşınmaya çalışılması çok doğru bir yaklaşım değildir. Yaşadığımız coğrafyada 72 milyon nüfusa sahip ülkemizin bu meseleyi Avrupa Birliği ve dünyadaki çağdaş medeniyetler ailesinin bir mensubu olarak çözmesi istenmekte ve beklenmektedir. Bunu göz ardı eden düşünce ve davranışların nihai değerlendirme yeri Türk halkının iradesinin ortaya çıkacağı sandık olacaktır.

REFERANDUM SONRASI TÜRKİYE MANZARALARI

12 Eylül 2010 referandumundan bu yana yaklaşık 45 günlük bir süre geçti. Referandum öncesi ülkeyi geren tartışmalar belki boyut değiştirerek devam etmekte. Yorumların ve tartışmaların 2011 seçimlerine kadar da biteceği gözüküyor.

tışmalarla başlamış ve bitmiştir. Ancak seçim dışında atama ile gelecek üyelerin durumu daha uzun süre tartışılacağı benzetilmektedir.

Bu iki önemli gelişme ile Türkiye'de devleti yönetenler ve iktidar olma gücünü elinde bulunduranlar çok önemli sınavlardan geçmektedirler. Her ne kadar referandum sonucunda Türk halkının yüzde 58'i anayasa değişiklik paketine evet demişse de bunun karşılığında yüzde 42'lik hiç de azımsanamayacak bir kitle anayasa değişikliğine hayır oyu vermiştir. Bu göstergelere bir de referanduma katılım oranının yüzde 80'in altında olduğu gerçeğini koyduğumuzda kritik bir eşikte olduğumuz gerçeği ortaya çıkar.

Bence referandum oylamasının gözden kaçırılmaması gereken bir noktası da; bir benzetme ile bir fırında ekmek üretilip satılırken hiç kimse fırına gidip ben bugün ekmem almayacağım demez. Fırına gidenler genelde ekmem almaya hazırdırlar. Bu etkileşmeyi psikolojik düzeyde referandum oylamasında da görmüş olabiliriz. Belki de oylamaya

Yukarıda belirttiğim üzere, 2011 genel seçimlerine kadar ülkemizi ciddi bir sınav beklemektedir. Türkiye birçok tartışmaların dışında ciddi boyutta işsizliği, kapanan ve iflas eden işyerleri, 50 Milyar doları aşan ödemeler dengesi açığı ile zor bir dönem geçirmektedir. Sadece daha iyi bir anayasa ile ve daha demokrat bir yapı ile işsizliğin, ticaret açığının ya da yaşanan diğer problemlerin halledilemeyeceği gerçeği ile karşı karşıyadır. Bütün bunlara ilave olarak olduğu ve olmadığı konusunda her gün tartışılan sosyal sorunların ekonomi dışında çözümü mümkün değildir.

Durum böyle olunca referandum süreci bittiğine göre beklenen yeni ekonomik hedeflere doğru Türkiye'nin önünün açılmasıdır. Şüphesiz Avrupa Birliği'ne girme hedefi olan bir ülkede, yargı reformu ve daha iyi bir anayasa insan hakları ve özgürlükler açısından son derece önemlidir. Ancak, insan

hakları ve özgürlüklerinin temelinde eşitlik prensibi yer almaktadır. Bu prensip, eğitimde, sosyal yaşamda, vergide, iş dünyasında fırsat eşitliği, adalet ve girişim özgürlüğü olarak özetlenebilir. Bunların sağlanamadığı veya gerçekleştirilemediği durumlarda toplumların ve kitlelerin tepkileri demokrasi ile yönetilen ülkelerde seçim sandıklarıyla ortaya çıkmaktadır. Bu da iktidarların devamı ya da el değiştirmesi gibi periyodik olarak yaşanan hadiseler biçiminde önümüze gelebilir.

Türkiye'nin çözüm bekleyen sorunları daha radikal ve akılcı adımlar atılması

sorunu bütün çıplaklığı ile karşımızda durmaktadır. Anayasa değişikliği ile ülkemizin güven tazeleyeceği ve yabancı sermaye akışının Türkiye lehine gelişeceği söylemleri şimdilik askıda durmaktadır. Türkiye halen ürettiğinden fazla tüketen, yatırımlarını artırmayan, sanayisini ve tarımını birlikte geliştiremeyen ve iç sosyal problemleri zaman zaman ekonomisinin önüne ve hatta üzerine çıkan meselelerle karşı karşıyadır.

Yazımın başında da belirttiğim gibi EVET – HAYIR tartışmaları geride kaldı. Ekonomik göstergeler her ne ka-

rının azalması, yolsuzlukların ve yoksullukların ortadan kaldırılması siyasi iktidarların temel hedefleridir. Refah toplumunu yaratma ideali ve mücadelesi her zaman takdirle karşılanır. Demokrasilerin vazgeçilmezlerinden olan siyasi partilerin başarı ve başarısızlıkları da bu ideallere yaklaşma derecesi ile ölçülür.

Bugünden yarına referandum sonuçlarının ülkemize neler kazandıracığını veya kaybettireceğini görmek mümkün değildir. Bu kısa, orta ve uzun vadeli dönemler itibarıyla sonuçları değerlendirilebilecek bir durumdur. Bende

TÜRKİYE'DE HALA YÜZDE 11'İN ÜZERİNDE İŞSİZLİK (Kİ BU NÜFUSUN YÜZDE 60'IN ÜZERİNDEKİ KISMI ÜNİVERSİTE MEZUNUDUR), NE OLACAĞI BELLİ OLMAYAN BÜTÇE AÇIĞI, ÖDEMELER DENGESİ AÇIĞI, KEPENKLERİ KAPANAN BİNLERCE İŞ YERİ SORUNU BÜTÜN ÇIPLAKLIĞI İLE KARŞIMIZDA DURMAKTADIR.

gerçeğini değiştirmez. Yoksa HSYK üyelerine makam arabaları tahsisi ya da Türkiye'nin Milli Güvenlik Belgesi'nin yeniden yazılması sorunların çözümü için kâfi değildir. Türkiye'de hala yüzde 11'in üzerinde işsizlik (ki bu nüfusun yüzde 60'ın üzerindeki kısmı üniversite mezunudur), ne olacağı belli olmayan bütçe açığı, ödemeler dengesi açığı, kepenkleri kapanan binlerce iş yeri

dar iyileşme yönlü ise de enflasyonun düşük seyri, Türk Lirasının aşırı değerlenmiş olması sonucu döviz kurlarının düşüklüğü, banka faizlerinin düşmesi ve borsanın yükselmesi yukarıda değindiğimiz ekonomik sorunların halli için kâfi gözükmemektedir. Gayrisafi Safi Milli Hâsıla'nın artışı ile Fert Başına Düşen Milli Gelirin yükselmesi, yine Fert Başına Düşen Borç Mikta-

şimdilik ekonomik tartışmalar boyutunda kalmak üzere bir değerlendirme yapmayı erken görenlerdenim. Ülkede bunca sorun varken siyasetin acımasız dehlizleri içerisinde sadece güne takılmanın günü geçirmekten başka bir işe yaramayacağını, toplumumuzun istek ve beklentilerinin, çok daha çeşitlenerek ve zenginleşerek siyasi çözüm arayışına yöneleceği kanaatindeyim.